

RIIGIKOHTU PRAKTIKA ÜLEVAADE VEEBRUAR 2023

KRIMINAALKOLLEGIUMI LAHENDID

Lahendi kuupäev	Kohtuasja number	KOKKUVÕTE
01.02.2023	1-22-2631/20	<p>Kaebetähtaja ennistamine</p> <p>Kriminaalkolleegium kordas määruses oma varasemat praktikat, mille kohaselt on määratud kaitsja kohustustevastane käitumine KrMS § 172 lg 2 p 2 tähenduses mõjuv põhjus kaebetähtaja ennistamiseks.</p> <p>Määruse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
01.02.2023	1-20-6533/329	<p>Ekspertiisitasu maksmine ja selle tasu kriminaalmenetluse kulu hulka arvamist pärast Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2005. a määruse osaliselt põhiseadusvastaseks ja kehtetuks tunnistamist Riigikohtu 17. novembri 2022. a otsusega nr 5-22-3/17</p> <p>Riigikohus käsitles otsuses ekspertiisitasu maksmist ja selle tasu kriminaalmenetluse kulu hulka arvamist pärast Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2005. a määruse osaliselt põhiseadusvastaseks ja kehtetuks tunnistamist Riigikohtu 17. novembri 2022. a otsusega nr 5-22-3/17.</p> <p>Kriminaalkolleegium selgitas, et kohtupsühhiaatri-kohtupsühholoogia komplekseksperitiisi tasu ülemmäära põhiseadusvastaseks tunnistamine annab kohtule aluse mõista riigilt eksperdi kasuks välja senist ülemmäära ületav tasu. Samas peab menetlusosaliselt ekspertiisitasu katteks riigi kasuks välja mõistetav menetluskulu hüvitis jääma ikkagi põhiseadusvastaseks tunnistatud ekspertiisitasu ülemmäära raamidesse. Sellest suurema menetluskulu hüvitise väljamõistmine menetlusosaliselt on võimalik üksnes juhul, kui menetlusosaline taotles ekspertiisi määramist või menetleja määras ekspertiisi omal algatusel pärast Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi otsuse avaldamist Riigi Teatajas.</p> <p>Kolleegium osutas sellelegi, et eksperdile tasu määrates on kriminaalasja menetleja kohustatud hindama ka tasutaotluse sisulist põhjendatust, sh seda, kas taotluses märgitud töö maht on põhjendatud.</p> <p>Veel asus kohtukolleegium seisukohale, et kassatsioonimenetluses ei saa vahistamise elektroonilise valvega asendamist taotleda.</p>

		<p>Menetlusõiguslike küsimuste kõrval juhtis Riigikohus eraldi tähelepanu sellelegi, et karistusõiguse aluspõhimõtete kohaselt ei saa ühed ja samad narkootilise aine käitlemisteed moodustada omavahel korraga nii jätkuvat kui ka korduvat kuritegu.</p> <p>Otsuse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
15.02.2023	1-15-1446/76	<p>Kriminaalkolleegium muutis senist praktikat arhiveeritud karistusandmete arvestamise kohta</p> <p>Riigikohtu praktika kohaselt oli KarS § 76 lg 4 alusel vangistusest tingimisi ennetähtaegse vabastamise otsustamisel keelatud tugineda karistusregistri arhiivi kantud andmetele. Sama seisukoht kehtis ka vahistamismenetluses.</p> <p>Käsilolevas otsuses leidis kolleegiumi kogu koosseis, et senist praktikat tuli muuta. Värske seisukoha kohaselt võib KarS § 76 lg 4 alusel vangistusest tingimisi ennetähtaegset vabastamist vaagides isikut ja tema varasemat elukäiku hinnates arvestada ka kustunud karistusi. Luba kasutada isikut lähtuvate riskide hindamisel arhiveeritud karistusandmeid laieneb ka vahistamismenetlusele.</p> <p>Hinnates isikut ja tema varasemat elukäiku (KarS § 76 lg 4) või kuritegude jätkuva toimepanemise ohtu (KrMS § 130 lg 2), tuleb arvestada, et varasema karistatuse tähendus ajas üldjuhul väheneb. Seega ei tohi ennetähtaegset vabastamist või vahistamisaotlust arutades piirduda üksnes nentimisega, et isikut on varem nii ja nii mitu korda karistatud. Kohus peab nendesse karistusandmetesse n-ö sisse vaatama. Muu hulgas tuleb vastata küsimusele, kas varasem karistus iseloomustab isikut kohtu poolt otsustuse tegemise ajal jätkuvalt või on see asjaolu selleks ajaks tähenduse minetanud. Samuti tuleb hinnata, kas ja kuivõrd on varasemad õigusrikkumised seotud kuriteoga, millega seoses arutatakse ennetähtaegset vabastamist või vahistamisaotlust. Uute kuritegude ohule võivad mõnikord osutada ka sellised varasemad süüteod, mida ühendab uue kuriteoga mingi suuremale retsidiivusriskile osutav faktor (isiku hoiakud, isiklikud suhted, sõltuvus vmt). Siiski tuleb silmas pidada, et mida suuremal määral varasemate kuritegude asjaolud viimase kuriteo(kahtluse) sisust erinevad – ja mida kaugemale ajalukku varasemad kuriteod jäävad –, seda väiksem on tavaliselt nende kaal ennetähtaegse vabastamise või vahistamisaluse sedastamisel ja mõnikord kaob see sootuks.</p> <p>Määruse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
20.02.2023	1-21-8988/133	<p>TsMS § 196 kohaldatavus kriminaalmenetluses</p> <p>Riigikohtu kriminaalkolleegium selgitas määruses, et kannatanuid ei saa kohustada süüdistatavatest kostjate eeldatavaid menetluskulusid tagama. Seda seepärast, et TsMS § 196 (tagatise andmine menetluskulude katteks) kohaldamine kriminaalmenetluses on vastuolus kriminaalmenetluse erisuste ja põhimõtetega, s.o kannatanute õiguste kaitse tagamise eesmärgiga.</p> <p>Samuti selgitas kolleegium, et kostjate ring, kelle vastu tsiviilhagis nõudeid esitatakse, peab hiljemalt KrMS § 225 lg-s 1 sätestatud tähtajaks olema kindlaks määratud. Seda seisukohta ei väära KrMS § 39 lg 3, mille kohaselt võib tsiviilkostja menetluse kaasata kuni kohtuliku arutamise lõpuni. KrMS § 39 lg-s 1 nimetatud isikut saab kaasata tsiviilkostjana menetluse vaid siis, kui hagi on tema vastu tähtajaks esitatud. See tähendab, et tsiviilkostja kaasamine ei võimalda laiendada isikute ringi, kelle vastu hageja on nõude esitanud.</p> <p>Määruse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>

TSIVIILKOLLEGIUMI LAHENDID

Lahendi kuupäev	Kohtuasja number	KOKKUVÕTE
08.02.2023	2-12-49087/248	<p>Sissenõude pööramine abikaasade ühisvarale</p> <p>Riigikohus käsitles sissenõudja esitatud võlgniku ja tema abikaasa ühisvara jagamise nõude eeldusi, mh täitemenetluses jõustunud kohtulahendi alusel täidetava nõude aegumist. Riigikohus selgitas, et enne 01.07.2019 jõustunud kohtulahendiga tunnustatud nõude täitmise aegumistähtaeg oli kümme aastat alates kohtulahendi jõustumisest, kuid täitmise aegumine peatus ühisvara jagamise hagi menetlemise ajaks. Lisaks selgitas Riigikohus, et kui aegunud nõude osas esitatakse ühisvara jagamise või tehingu tagasivõitmise hagi, võib sellise hagi menetlemisel võlgniku abikaasa või tehingu teine pool tugineda aegumisele ja välistada seeläbi ühisvara jagamise või tehingu tagasivõitmise. Täitemenetlus võib jätkuda võlgniku muu vara osas.</p> <p>Otsuse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
15.02.2023	2-21-5895/64	<p>Lapsega suhtlemise korra kindlaksmääramine</p> <p>Riigikohus märkis vanemate vahel lapsega suhtlemise korra üle tekkinud vaidluses, et seadusest ei tulene vanemate eelduslikku õigust nõuda, et laps viibiks nende kummagi juures võrdse aja. Riigikohus selgitas et lapse ja temast lahus elava vanema suhtluskorra kindlaksmääramisel tuleb lapse huvide väljaselgitamiseks kuulata laps ära tema vanust ja arengutaset arvestades sobival viisil ning võtta tema arvamus arvesse ühe asjaoluna lapse huvide väljaselgitamisel. Samuti selgitas Riigikohus, et suhtluskorra vaidluses tuleb kaaluda kõiki võimalikke suhtluskorra alternatiive ning põhjendada, miks mh ei nõustuta nt eestkosteasutuste ja laste esindaja seisukohtadega ja miks on suhtluskorra kohta oma arvamust avaldanud laste seisukoht nende huvide vastane, mitte võrrelda üksnes vanemate soovitud suhtluskordi.</p> <p>Lisaks rõhutas Riigikohus, et kohus peab vanema ja lapse suhtlemist reguleerides võimalikult vara ja igas menetlusstaadiumis püüdma suunata asjaosalisi kokkuleppele, et vältida hilisemaid probleeme kohtulahendiga määratud suhtluskorra täitmisel. Selleks peab kohus arutama vanematega kõiki lapsega suhtlemise küsimusi, milles vanemad on eri meelt, suunama neid lapse huvides järeleandmistele ning selgitama, mil viisil ta kavatseb lapsega suhtlemist reguleerida, kui vanemad jäävad lepitamatutele erimeelsustele.</p> <p>Määruse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
23.02.2023	2-19-5302/49	<p>Menetluse lõpetamine juriidilisest isikust menetlusosalise lõppemise tõttu</p> <p>Riigikohus käsitles lahendis menetluse lõpetamise korda kuni 31. jaanuarini 2023. a kehtinud TsMS § 428 lg 1 p 5 alusel olukorras, kus juriidilisest isikust menetlusosaline lõppeb õiguslujärglaseta. Riigikohus selgitas, et sellise menetluse lõpetamine võib olla ennatlik, kuivõrd juriidilise isiku kustutamine äriregistrist ei pruugi olla lõplik. Kui asjaoludest nähtuvalt on äriregistrist kustutatud menetluse poolel endiselt olemas vara, tuleks kohtul enne menetluse lõpetamist määrata talle tähtaeg, et esitada registripidajale taotlus likvideerimisabinõude kohaldamiseks.</p> <p>Määruse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
23.02.2023	2-21-5718/35	<p>Kohtulahendist tuleneva nõude erandlikud kõigutamise võimalused pankrotimenetluses</p> <p>Riigikohtu tsiviilkolleegium selgitas, et PankrS § 106 lg 2 alusel ei saa avada uut kohtuvaidlust nõude üle, mis tuleneb jõustunud kohtulahendist. Samuti ei saa pankrotihaldur jätta PankrS § 82 lg 3 neljanda lause alusel sellise nõude võlausaldajale</p>

		<p>pankrotimenetluses hääli määramata. Pankrotihaldur võib esitada kohtuliku kompromissi tagasivõitmise hagi, mille raamis ei ole välistatud taotleda kohtult hagi tagamise korras kohustada pankrotihaldurit pankrotimenetluses mitte arvestama tagasivõidetava kohtulahendi alusel määratud häältega kuni tagasivõitmise hagi kohta tehtava kohtulahendi jõustumiseni. Lisaks võib taotleda kohtult hagi tagamise korras, et kohtulahendist tuleneva nõude omajale ei tehtaks pankrotimenetluses väljamakseid (summad hoiustatakse) kuni hagi kohta tehtava kohtulahendi jõustumiseni.</p> <p>Määruse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
--	--	--

HALDUSKOLLEEGIUMI LAHENDID

Lahendi kuupäev	Kohtuasja number	KOKKUVÕTE
06.02.2023	3-20-556/72	<p>Kinnipeetava distsiplinaarmenetlus ja tunnistajate ülekuulamine</p> <p>Riigikohtu halduskolleegium selgitas otsuses, mis puudutas kinnipeetava distsiplinaarkaristuste peale esitatud kaebust, tunnistaja ülekuulamisega seonduvat. Kolleegium märkis, et kohus ei saa tunnistaja ülekuulamisest keelduda põhjendusega, et asjaolud on piisavalt tõendatud, kui kaebaja soovib tunnistaja ülekuulamisega tõendada vastupidist sellele, mis on kohtu hinnangul piisavalt tõendatud. Samuti selgitas kolleegium, et HMS § 10 lg 1 p 4 ei keela distsipliinirikumist pealt näinud ja selle kohta ettekande koostanud ametniku osavõttu distsiplinaarmenetlusest, kui ta polnud sellest distsipliinirikumisest isiklikult mõjutatud.</p> <p>Otsuse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
10.02.2023	3-20-1058/32	<p>Põllumajandusmaa hooldamise kohustus põllumajandustoetuse saamiseks</p> <p>Riigikohtu halduskolleegium selgitas põllumajandustootjale otsetoetuse saamise nõudena seatud põllumaa hooldamise kohustuse sisu ja selle kohustuse täitmise tõendamise seonduvat. Eesti määruse kohaselt pidi põllumajandusmaa olema niidetud või muul viisil hooldatud hiljemalt 20. augustiks. Kolleegium leidis, et hoolduskohustuse täitmiseks pole määrav pelgalt asjaolu, et põllumaad on kasvuperioodi jooksul hooldatud, vaid põllumaa peab olema hooldatud seisundis ka 20. augustil. Selle kohustuse täitmine tuleb PRIA-I välja selgitada eelkõige visuaalse vaatluse käigus. Põlluraamatu kande ja kohapealse kontrolli käigus visuaalselt tuvastatud asjaolude vastuolu korral on kaalukamaks tõendiks visuaalse kontrolli vaatlustulemused.</p> <p>Otsuse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
13.02.2023	3-21-1360/15	<p>Keskonnaorganisatsiooni kaebeõigus</p> <p>Riigikohtu halduskolleegium jättis asjas Rail Balticu Ülemiste terminali puudutanud planeeringuvaidluses rahuldamata keskkonnamõju strateegilise hindamise tegemata jätmise vaidlustamise küsimuses esitatud määruskaebuse, sest Riigikohtu menetluse kestel oli planeering kehtestatud ja seetõttu polnud menetlustoimingu eraldi vaidlustamisega enam võimalik kaebuse eesmärke saavutada. Riigikohus selgitas siiski, et keskkonnaorganisatsioonina keskkonnaseadustiku üldosa seaduse mõttes tuleb käsitada ka selliseid ühendusi, kelle sihiks on inimeste elukvaliteedi parandamine keskkonnakaitse abil, sh kui nende tegevus on suunatud linnakeskkonna kaitsele.</p> <p>Määruse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>

14.02.2023	3-22-721/16	<p>Tuvastamiskaebuse esitamine rehabiliteerival eesmärgil</p> <p>Riigikohtu halduskolleegium selgitas, et preventiivse huvi kõrval võib tuvastamiskaebuse esitamiseks anda aluse ka rehabiliteeriv huvi, kui toimunud kaebaja õiguste riive on intensiivne ning isik ei soovi esitada kahjunõuet.</p> <p>Määruse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
14.02.2023	3-19-2164/40	<p>Kartserikaristus ei tohi rikkuda kinnipeetava õigust tervise kaitsele</p> <p>Riigikohtu halduskolleegium juhtis otsuses tähelepanu, et kartserikaristuse täideviimine vanglas võib muutuda õigusvastaseks, kui ei arvestata karistuse kandja terviseprobleemidega. Kui kartserikaristus pööratakse täitmisele, siis on oluline tagada, et pädev meditsiinitöötaja jälgiks üksikvangistuses viibiva kinnipeetava füüsilist ja vaimset tervist regulaarselt ning piisava sagedusega, arvestades konkreetse kinnipeetavaga seotud riskitegureid.</p> <p>Otsuse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
15.02.2023	3-20-1115/147	<p>Lahkumisettekirjutuse tegemine psüühiliselt haigele välismaalasele</p> <p>Välismaalastest perekond vaidlustas rahvusvahelise kaitse andmata jätmist, lahkumisettekirjutuste tegemist ning sissesõidukeelu kohaldamist. Riigikohtu halduskolleegium selgitas, et riigist võib välja saata välismaalase, kelle puhul esineb suitsiidioht, kui riik rakendab meetmeid enesetapu takistamiseks (nt lükkab väljasaatmise edasi). Haldus- ja ringkonnakohtul tuleb lahkumisettekirjutuse õiguspärasuse hindamisel võtta arvesse ka pärast ettekirjutuse tegemist ilmnunud asjaolusid, mis võisid mõjutada isiku päritoluriiki tagasisaatmise lubatavust. Lahkumisettekirjutus tuleb tühistada üksnes juhul, kui isiku riigist väljasaatmine ei ole vahepeal muutunud asjaolude tõttu ettenähtavas tulevikus õiguslikult lubatav.</p> <p>Otsuse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
28.02.2023	3-12-2486/130	<p>Kinnisasja avalikes huvides omandamise viivitamisega tekitatud kahju hüvitamine</p> <p>Riigikohtu halduskolleegium selgitas, et kinnistuomanikul, kes on esitanud kohalikule omavalitsusele nõude kinnistu avalikes huvides omandamiseks, on õigus nõuda omandamisnõude hilinenud täitmisega tekitatud kahju hüvitamist. Hüvitatavaks kahjuks võib olla viivituse tõttu vähenenud omandamistasu väärtus. Õigusvastane viivitus ei teki enne, kui omanik on teinud omalt poolt omandi üleandmiseks vajaliku. Hüvitis ei tohi kaasa tuua kinnistuomaniku põhjendamatut rikastumist avalike vahendite arvel.</p> <p>Otsuse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>

PÕHISEADUSLIKKUSE JÄRELEVALVE KOLLEGIUMI JA ÜLDKOGU LAHENDID

Lahendi kuupäev	Kohtuasja number	KOKKUVÕTE
06.02.2023	5-22-10/17	<p>Seadus ei luba omavalitsusüksusel määrusega piirata oma kohustust luua piisavalt lasteaiakohti</p> <p>Põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium tunnistas põhiseadusega vastuolus olevaks ja kehtetuks Rae Vallavalitsuse määruse lause, mis võimaldas lapsele lasteaiakoha andmata jätta põhjusel, et teeninduspiirkonna lasteasutuses ei ole vabu kohti.</p> <p>Vaidlus sai alguse halduskohtust, kuhu Rae vallas elavad lapsevanemad pöördusid avalik-õiguslikus suhtes õigusvastaselt tekitatud kahju hüvitamise nõudega. Kahju oli tekkinud sellest, Rae vald ei olnud andnud kaebajate lapsele lasteaiakohta ja laps käis eralastehoius. Kuigi vald maksis lapsehoiuteenusetoetust, olid kulud eralastehoius võrreldes munitsipaallasteaiaga kõrgemad. Samuti jäi kaebajatel saamata tulumaksutagastus, kuna erinevalt munitsipaallasteaia kohatasust, ei saanud eralastehoiu kohatasu maksustatavast tulust maha arvata. Vald viitas lasteaiakoha andmata jätmisel Rae Vallavalitsuse määrusele.</p> <p>Riigikohus selgitas, et seadus paneb omavalitsusüksusele kohustuse vanema soovil luua lapsele võimalus käia teeninduspiirkonna lasteasutuses ning see kohustus tuleb täita mõistliku aja jooksul. Kõnealune kohustus ei hõlma üksnes lasteaiakoha andmist, vaid ka piisaval arvul kohtade loomist. 1,5 kuni 3-aastase lapse lasteaiakoha võib asendada lapsehoiuteenusega, kuid üksnes lapsevanema nõusolekul. Selleks peab lapsevanem vabatahtlikult loobuma õigusest saada koht munitsipaallasteaias. Kuivõrd Rae Vallavalitsuse määrus võimaldas jätta lasteaiakoha andmata vabade kohtade puudumisel, piiras määrus seaduses sätestatud kohustuse täitmist. Seadus sellise piirangu kehtestamise õigust omavalitsusüksusele ei andnud, mistõttu oli määrus seaduse ja põhiseadusega vastuolus.</p> <p>Otsuse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
15.02.2023	3-18-477/73	<p>Riigikohus laiendas kinnipeetavate õigust pääseda ligi riigiasutuste veebilehtedele</p> <p>Riigikohtu üldkogu tunnistas põhiseadusvastaseks ja kehtetuks VangS § 31¹ esimese lause osas, milles see välistas kinnises vanglas karistust kandva kinnipeetava ligipääsu Riigikohtu veebilehele ja Ametlike Teadaannete võrguväljaandele.</p> <p>Üldkogu lahendas Riigikohtu halduskolleegiumi üle antud haldusasja, kuna kolleegiumil oli tekkinud kahtlus asjas kohaldamisele kuulunud VangS § 31¹ põhiseaduspärasuses. Kinnises vanglas viibiv kassaator soovis vangla kohustamist talle ligipääsu võimaldamiseks eelnimetatud veebilehtedele, kuigi seadus sellist õigust talle ei andnud. VangS § 31¹ esimene lause keelab kinnipeetavatel internetti kasutada. Sättes sisalduv erand lubab alates 2008. aastast juurepääsu õigusaktidele ja kohtulahenditele, alates 2019. aastast aga ka Riigikogu ja õiguskantsleri veebilehtedele. Seejuures peab olema tagatud, et kinnipeetavad ei saaks veebilehte kasutada suhtlemiseks.</p> <p>Üldkogu leidis, et VangS § 31¹ esimeses lauses sisalduv interneti kasutamise keeld, mis välistas juurdepääsu vaidluse all olnud veebilehtedele, riivas PS § 44 lõikes 1 tagatud põhiõigust saada vabalt üldiseks kasutamiseks levitatavat informatsiooni. Piirangu eesmärgiks oli takistada sellist vanglavälist suhtlust, mis jääks vanglateenistuse kontrolli alt välja, kahjustaks vangistuse täideviimise eesmärke ja ohustaks ühiskonna turvalisust. Kui juurdepääs veebilehtedele tagada nii, et suhtlusvõimalused on välistatud, kaasnevad riigile aga kulud. Kuigi piirangu eesmärgid oli üldkogu hinnangul legitiimsed ja kaalukad, ei</p>

		<p>õigustanud need juurdepääsu piiramist vaidlusalustele veebilehtedele. Üldkogu ei pidanud põhiõiguse riivet mõõdukaks, selgitades, et PS § 44 lõikes 1 on tagatud põhiõigus on demokraatlikus ühiskonnas oluline, kuna juurdepääs teabele on eelduseks ühiskonnaelus osalemiseks. Seda eriti juhul, kui kõne all on teave riigiasutuste tegevuse kohta, millele juurdepääs võib aidata kaasa ka kinnipeetavate taasühiskonnastamisele.</p> <p>Otsuse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
23.02.2023	5-22-11/8	<p>Volituse piirid määruse andmisel</p> <p>Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium kordas üle seaduse reservatsiooni põhimõttest (PS § 3 lg 1; § 94 lg 2) tuleneva nõude, et minister võib sõltumata reguleeritava õigussuhte sisust anda määruse üksnes seaduses sisalduva volitusnormi olemasolul ja sellega kooskõlas. Samuti on seaduse reservatsiooni põhimõttest tuletatav nõue, et riigiorgan, keda on volitatud määrust andma, võib määruse andmise teisele riigiorganile edasi volitada ainult juhul, kui selline volitus on seadusega ette nähtud. Kolleegium tunnistas põhiseadusega vastuolus olevaks ja kehtetuks haridus- ja teadusministri määruse normi, mis ületas ministrile seadusega antud volituse piire ja võimaldas õppeasutustel ning Haridus- ja Noorteametil kehtestada tingimusi, millele üliõpilased riiklike stipendiumite taotlemiseks vastama peavad.</p> <p>Otsuse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>
23.02.2023	5-22-12/19	<p>Kohtunikupensioni indekseerimata jätmine oli põhiseadusega vastuolus</p> <p>Riigikohus tunnistas põhiseadusvastaseks kohtute seaduse normi, mis välistas kohtunikupensioni indekseerimise selle aasta 1. aprillil, mil kohtunikele pension määrati.</p> <p>Kohtunikupension on ametipension, mida makstakse enne 1. juulit 2013 ametis olnud kohtunikele. Määratud pension korrutatakse iga aasta 1. aprilliks kõrgemate riigiteenijate ametipalkade seaduses sätestatud kõrgeima palgamäära indeksiga. Seadus välistas aga nende kohtunike kohtunikupensioni indekseerimise esimesel pensioniaastal, kellele pension oli määratud ajavahemikul 1. jaanuarist kuni 31. märtsini.</p> <p>Seadus kohtles 1. jaanuarist kuni 31. märtsini pensioneerunud kohtunikke ebavõrdselt võrreldes 1. aprillist kuni 31. detsembrini pensioneerunud kohtunikega. Kuivõrd 1. aprilliks indekseeritakse ka kohtunike palku, on alates 1. aprillist pensioneerunud kohtuniku palk määratud juba suurema ametipalga alusel ning seetõttu suurem.</p> <p>Indekseerimise välistuse eesmärgiks oli vältida seda, et aasta alguses pensioneerunud kohtunike pension ei ole ebaõiglaselt suurem võrreldes teiste kohtunikega. See oleks saanud juhtuda aga üksnes siis, kui seadusandja oleks aasta alguses tõstnud kohtunikupensioni määramisel aluseks võetavat ametipalka. Olukorras, kus kohtuniku ametipalk aasta alguses tõusnud ei ole, ei õigustanud see eesmärk indekseerimise välistust ning sellest tulenevat omandipõhiõiguse ja võrdsuspõhiõiguse riivet.</p> <p>Otsuse annotatsioonid koos märksõnadega on leitavad siit.</p>